

ZAÑGER

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰҚЫҚ ЖАРШЫСЫ
ВЕСТНИК ПРАВА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

№ 10 (303) 2026

СУДЬЯЛАР ОДАҒЫНА – 30 ЖЫЛ К 30-ЛЕТИЮ СОЮЗА СУДЕЙ

ТРИДЦАТЬ ЛЕТ ВО ИМЯ ПРАВОСУДИЯ 4

ҰРПАҚТАР МЕН ДӘСТҮРЛЕР БІРЛІГІ:
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ СУДЬЯЛАР
ОДАҒЫНЫҢ 30 ЖЫЛДЫҒЫНА ОРАЙ..... 7

АБЗАЛ АЗАМАТТЫҢ АБЫРОЙЛЫ АТЫ
ҰМЫТЫЛМАЙДЫ..... 10

СЕУЛДЕ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ СОТ ТӨРЕЛІГІНІҢ ЦИФРЛЫҚ ЖЕТІСТІКТЕРІ ТАНЫСТЫРЫЛДЫ

АҚШ, Канада, Қытай, Жапония және Сингапурды қоса алғанда, әлемнің 40 елінің жоғары сот органдарының басшылары Сеулде Азия мен Тынық мұхиты елдерінің Жоғарғы сот төрағаларының XX конференциясында – ең ірі халықаралық сот форумдарының бірінде жиналды.

Форумның негізгі тақырыбының бірі жасанды интеллектті сот төрелігінде қолдану болды. Қазақстан ЖИ пайдалана отырып, өзінің цифрлық шешімдері мен әзірлемелерін ұсынды.

Жоғарғы Сот Төрағасы Асламбек Мерғалиев сот жүйесін цифрландыру еліміздің жасанды интеллектін және цифрлық трансформациясын кеңінен енгізу бойынша Президент қойған міндеттер шеңберінде жүргізіліп жатқанын атап өтті. Бұл ретте адамның айқындаушы рөлін сақтай отырып, жаңа технологияларды жауапкершілікпен және қауіпсіз қолдану негізгі қағидат болып қала береді.

Қазақстанды цифрландыру деңгейі халықаралық бағалаулармен расталады. Ел БҰҰ-ның электрондық үкіметінің жаһандық даму индексында 24-ші, Еуропа Кеңесінің 47 елі арасында сот төрелігінде ақпараттық технологияларды қолдану бойынша Сот төрелігінің тиімділігі жөніндегі Еуропалық комиссия (CEPEJ) рейтингінде 4-ші орында, сондай-ақ Құқық үстемдігі индексінің «Азаматтық сот төрелігі» факторы бойынша өңірде көш бастап тұр.

Қазақстандық IT-шешімдер: виртуалды сот үшін негіз жасайтын аумақтан тыс соттылық, «Судьяның цифрлық көмекшісі» және жасанды интеллект алгоритмдері қатысушылардың қызығушылығын тудырды.

Конференция барысында қатысушылар сондай-ақ судьялардың тәуелсіздігі және олардың жұмыс жағдайлары, сот кадрларын іріктеу стандарттары мен дауларды шешудің баламалы тәсілдерін дамыту мәселелерін талқылады. Форум қорытындысы бойынша

делегация басшылары сот диалогын нығайту және юрисдикциялар арасындағы өзара іс-қимылды кеңейту ниетін растады.

Асламбек Мерғалиев Кореяның жоғары сот органының басшысы Чо Хи-Дэмен, Моңғолия жоғары сот органының басшысы Цогт Цэндпен, Чехия жоғары сот органының басшысы Петр Ангьялошшимен, Жапония жоғары сот органының басшысы Имасаки Юкихикомен және Өзбекстан жоғары сот органының басшысы Робахон Махмудовамен бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

Тараптар Қазақстанда жүргізіліп жатқан сот қайта құруларын, заңнаманы жаңғыртуды, сот төрелігін цифрландыруды және жасанды интеллектті жауапкершілікпен қолдану қағидаттарын сақтауды талқылады.

Кездесулер барысында Асламбек Мерғалиев сот төрелігін одан әрі цифрландыру басты қағидатқа негізделуі тиіс екенін атап өтті: технология судьяға көмектеседі, бірақ оны алмастырмайды.

«Дәл осындай тәсіл Қазақстанда қалыптасып жатқан Болашақ сот моделінің негізінде жатыр, онда заманауи технологиялар адам мен сот төрелігіне қызмет етеді», – деп атап өтті Жоғарғы Сот Төрағасы.

ZA'NGER

№ 10 (303) ҚАЗАН 2026 ж.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰҚЫҚ ЖАРШЫСЫ
ВЕСТНИК ПРАВА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

- Қазақстан Республикасы Жоғарғы Соты
- Қазақстан Республикасының Конституциялық Соты
- Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасы
- Қазақстан Республикасы Әділет министрлігі
- Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
- Өл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
- Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

РЕДАКЦИЯЛЫҚ КЕҢЕС / РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Өмір Досжан Сарманқұлұлы

Қазақстан Республикасы Судьялар
одағының Төрағасы
Председатель Союза судей Республики Казахстан

Мерғалиев Асламбек Амангелдіұлы

Қазақстан Республикасы
Жоғарғы Сотының Төрағасы
Председатель Верховного Суда
Республики Казахстан

Азимова Эльвира Әбілхасымқызы

Қазақстан Республикасы
Конституциялық Сотының Төрағасы
Председатель Конституционного Суда
Республики Казахстан

Асыллов Берік Ноғайұлы

Қазақстан Республикасының Бас прокуроры
Генеральный Прокурор Республики Казахстан

Сәрсембаев Ерлан Жақсылықұлы

Қазақстан Республикасының Әділет министрі
Министр юстиции Республики Казахстан

Түймебаев Жансейіт Қансейітұлы

Өл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың ректоры
Ректор КазНу им. аль-Фараби

Сыдықов Ерлан Бәтташұлы

Л.Н.Гумилев ат. Еуразия ұлттық университетінің ректоры
Ректор Евразийского национального
университета им. Л.Н.Гумилева

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Абдрасулов Ермек Баяхметович

з.ғ.д., проф., «Сот билігі және салыстырмалы құқық»
бөлімінің жауапты редакторы
д.ю.н., проф., ответственный редактор раздела
«Судебная власть и сравнительное право»

Борчашвили Исидор Шамилович

з.ғ.д., проф., «Қылмыстық құқық» бөлімінің
жауапты редакторы
д.ю.н., проф., ответственный редактор
раздела «Уголовное право»

Қоғамов Марат Шекішұлы

з.ғ.д., проф., «Қылмыстық процесс» бөлімінің
жауапты редакторы
д.ю.н., проф., ответственный редактор раздела
«Уголовный процесс»

Мельник Роман Сергеевич

з.ғ.д., проф., «Әкімшілік құқық және әкімшілік іс
жүргізу» бөлімінің жауапты редакторы
д.ю.н., проф., ответственный редактор раздела
«Административное право
и административный процесс»

Мороз Светлана Павловна

з.ғ.д., проф., «Жеке құқық» бөлімінің
жауапты редакторы
д.ю.н., проф., ответственный редактор
раздела «Частное право»

Сүлейменов Майдан Күнтуарұлы

з.ғ.д., проф., «Жеке құқық» бөлімінің бас редакторы
д.ю.н., проф., главный редактор раздела
«Частное право»

Убигалиев Ергали Абилкасимович

Алматы қ. кәмелетке толмағандардың істері
жөніндегі сотының төрағасы, «Азаматтық іс жүргізу»,
«Ювеналды әділет» бөлімдерінің жауапты редакторы
Председатель суда по делам несовершеннолетних
г. Алматы, ответственный редактор разделов
«Гражданское право», «Ювенальная юстиция»

Шаяхметова Айым Галымбековна

Астана қалалық сотының судьясы, доктор PhD,
«Халықаралық құқық» бөлімінің жауапты редакторы
Судья суда города Астаны, доктор PhD,
ответственный редактор раздела «Международное
право»

Авторлық және аралас құқықты бұзғандарға Қазақстан
Республикасының заңдарына сәйкес жауаптылық көзделген.

Журналдағы мақала авторларының пікірі мен көзқарасы
редакцияның ресми көзқарасымен сәйкес келмеуі мүмкін.

Нарушение авторских прав и смежных прав предусматри-
вает ответственность в соответствии с законами РК. Мнения
и взгляды, содержащиеся в данном журнале, могут не со-
впадать с официальной позицией редакционной коллегии
журнала и отражают авторскую точку зрения.

СУДЬЯЛАР ОДАҒЫНА – 30 ЖЫЛ К 30-ЛЕТИЮ СОЮЗА СУДЕЙ

Гульнара Мергенова

Тридцать лет во имя правосудия..... 4

Бауыржан Жайжұманов

Ұрпақтар мен дәстүрлер бірлігі:
Қазақстан Республикасы Судьялар одағының
30 жылдығына орай..... 7

Әлібек Ахметов

Абзал азаматтың абыройлы аты
ұмытылмайды 10

СОТ БИЛІГІ / СУДЕБНАЯ ВЛАСТЬ

Ұлан Қажыкен

Доверие к правосудию: международный
опыт и национальные приоритеты 14

Мубин Насуллаев

Независимость суда и пределы
процессуальной активности: новые подходы
законодательства Узбекистана 17

Саера Айтаниязова

Судейский статус в Узбекистане:
правовые гарантии и профессиональная
ответственность 20

ӘКІМШІЛІК ҚҰҚЫҚ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ІС ЖҮРГІЗУ

АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО И АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ПРОЦЕСС

Аманжан Жасұзақов

Атқарушылық іс жүргізудегі жаңа
реформа жеке сот орындаушылардың
жауапкершілігін арттырады 24

Ирина Есиркепова

Судебная практика рассмотрения споров,
связанных с назначением налоговых
проверок 27

Айгуль Смаилова

Критерии качества судебных актов в
административном судопроизводстве 31

Асель Кульжанова

Институт денежного взыскания в
административном судопроизводстве:
эффективность, судебная практика и
перспективы развития 33

Лаура Нұржігітова

Әкімшілік рәсімнің сақталуы – азамат пен
мемлекет арасындағы теңгерімді
қамтамасыз ететін маңызды құқықтық
кепілдік..... 36

Журнал Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және
қоғамдық келісім министрлігінде тіркелген.
Тіркеуге қою туралы №2158-Ж, күәлік 2001 жылы
25 шілдеде берілді.

ҚҰРЫЛТАЙШЫ

«Қазақстан Республикасы Судьялар одағы» РҚБ

Бас редактор: А.К. Беркімбаева

Дизайн және беттеуші: Г.А. Джаббарова

Редакцияның мекен-жайы: 050050, Алматы қ., Ақкент ш/а, 32.

Материалдарды zanger-press@mail.ru электронды
почтасына жолдау керек.

Фотосуреттер ашық ақпарат көздерінен алып қолданылды.

«Print House Gerona» баспаханасында басылды.

Алматы қаласы, Помяловского к-сі, 28 а.

Тел.: +7 (727) 250 47 40.

Теруге берілген күні 06.10.2026 ж.

А-4 форматы қағазы жылтыр, офсеттік баспа,

Таралымы: 2308 дана. № 1150 тапсырыс

Журнал зарегистрирован в Министерстве культуры,
информации и общественного согласия Республики
Казахстан. Свидетельство о постановке на учет № 2158-Ж
от 25 июля 2001 г.

УЧРЕДИТЕЛЬ

РОО «Союз судей Республики Казахстан»

Главный редактор: А.К. Беркімбаева

Дизайн и верстка: Г.А. Джаббарова

Адрес редакции: 050050, г. Алматы, мкр. Аккент, д.32.

Материалы присылать по адресу: zanger-press@mail.ru

Использованы фотоматериалы из открытых информационных
источников.

Отпечатано в типографии «Print House Gerona».

г. Алматы, ул. Помяловского, 28 а.

Тел.: +7 (727) 250 47 40.

Сдано в печать: 06.10.2026 г.

Формат А-4. Бумага мелованная, печать офсетная, 5,5 п.л.

Тираж: 2308 экз. Заказ № 1150

Асылхан Рустембеков

Судебная защита прав собственника при принудительном отчуждении земельного участка для государственных нужд..... 40

**АЗАМАТТЫҚ ІС ЖҮРГІЗУ
ГРАЖДАНСКИЙ ПРОЦЕСС**

Оралхан Тұрсынов

Қазақстандағы медиация институтына он бес жыл: қалыптасу нәтижелері және сапалық дамудың жаңа міндеттері..... 45

Бабырхан Абуев

Сот жүйесіндегі жасанды интеллект: жедел, тиімді, ыңғайлы..... 50

Галия Ертаева

Основания для ограничения дееспособности гражданина вследствие злоупотребления спиртными напитками или наркотическими средствами – толкование и судебная практика..... 53

Гаухар Бегалиева

Мемлекеттік сатып алу саласындағы дауларды құқықтық реттеудің өзіндік ерекшелігі 57

Эльмира Рауясова

Некоторые вопросы судебной практики по делам, связанным с наследованием..... 60

Сәуле Өтегенова

Ұсақ бұзақылық жасағандарға жауапкершіліктің белгілену тәртібі 63

Жанар Айжанова

О возмещении ущерба, причиненного дорожно-транспортным происшествием 66

Жанна Акпаева

Цифровые доказательства и развитие гражданского процесса 69

**ҚЫЛМЫСТЫҚ ІС ЖҮРГІЗУ
УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС**

Марат Когамов

Уголовный процесс: вопросы, требующие обсуждения 74

Айбек Абу

Условно-досрочное освобождение и замена наказания более мягким видом наказания: судебная практика, проблемы правоприменения и пути совершенствования законодательства..... 78

Ержан Алипкалиев

Процестік келісім жасалған істер бойынша іс жүргізу ерекшеліктері 82

Айгүл Ақтулиева

Кәмелетке толмағандардың қылмыстық құқық бұзушылықтары туралы істер бойынша дәлелдеуге жататын мән-жайлар 84

